

בשטח נוצר מעין תיקון.

הסורים הבטיחו לנטוש את לבנון לטובת כוח בינר ערבי, אך לא חלמו לקיים את ההבטחה. הכוחות הבינר ערביים באו במספר זעום. כוחות אש"ף והשמאל הי לבנוני החזיקו בעמדותיהם.

מיכאש בריאד

על רקע זה התחיל השלב האמריקאי הבא. שהתמקד בריאד.

סעודיה היא מוקד ההשפעה האמריקאית במרחב. היא גם מוקד הריאקציה הפיאודלית הערבית. עליה הוטלה המשימה לחסל את הני גודים המפרידים בין המדינות הערביות הפרי אמריקאיות, וזקקים גוש ערבי פרו-אמריקאי מוצק.

לסעודיה יש הכוח לבצע זאת. עד 1973 היתה מדינה ערבית ממדרגה שנייה, מבחינת יכולתה להשפיע על המאורעות במרחב. מאז הקפיצה האדירה של מחירי הנפט, אחרי מלחמת יום הכיפורים, הפכה סעודיה מעצמה חשובה במישור הערבי ובמישור העולמי כאחד. שום מדינה ערבית, ממצריים מיוחדת, אינה יכולה עוד להתעלם מתכתיב סעודי.

ליתר ביטחון צירפו האמריקאים ליוזמה מדינת-ממן ערבית שנייה: כוויית.

ראשי סעודיה וכוויית יצאו במרץ למלאכה. עוד זמן רב לפני ששימחה דיניץ וזה במיטתו, כלילה, בהברקה הגאווית שלו, פעלו כל הכוחות בוויינגטון, בכוויית ובריאד להקמת גוש סעודי-מצרי-סורי, שיסלק את ברית-המועצות מן המרחב, שיחסום את הרדיקאליזם הי ערבי השמאלי, ושיביא לפיתרון כפוי על ישראל.

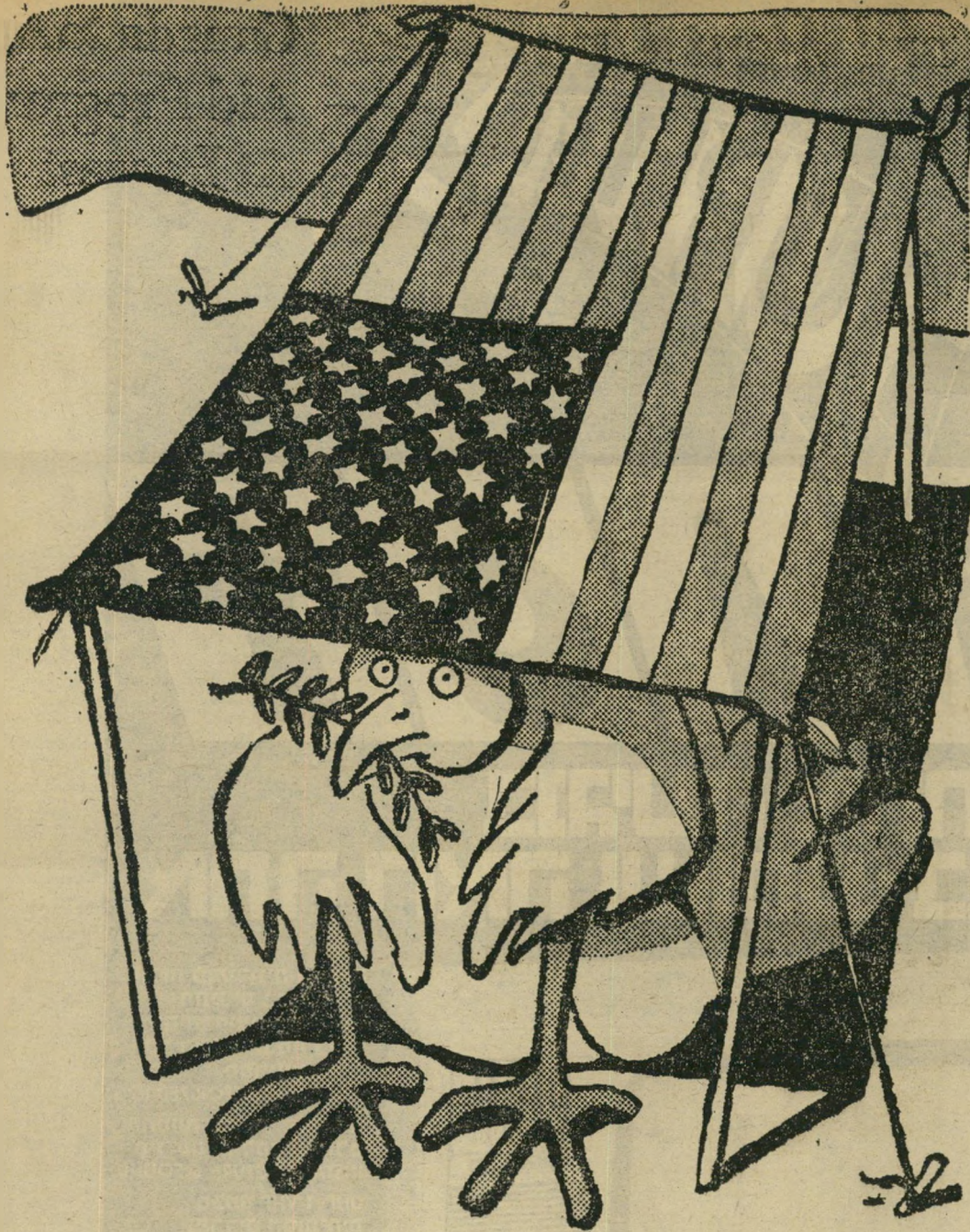
המכשולים בדרך להגשמת תוכנית זו אינם מבוט ליס. ההתחרות בין מצריים וסוריה היא עתיקה ועמוקה. לא קל להתגבר עליה. ולא קל להפקיר את הפלסטינים לבגלוי.

עדיין לא ברור אם ועידת-ריאד הצליחה, השבוע, להקים את הגוש, או להניח לו לפחות יסוד איתן שיוזק מעמד לאורך זמן.

אך ברור שזוהי תוכנית ארוכת-טווח, ושי כוחות אדירים ימשיכו לפעול כדי להגשימה.

מיכאש לאש"ף

הי משמעות ההתפתחות הזאת לגבי התנועה הלאומית הפלסטינית?

(קאריקטורה של ביל מולדין)

שלום אמריקאי במרחב

דאז ג'ון פוסטר דאלס ופעולות-התגמול הישראליות. לא יכול להיות שמץ של ספק, כי במיקרה זה ירצו האמריקאים לחסל את גורמי אי-היציבות, שימשיכו לסכן את הסטאטוס-קוו. כלומר: את הסיכסוך הישראלי-ערבי ביכלל, ואת הבעייה הפלסטינית בפרט.

במיקרה זה יכפו האמריקאים על ישראל הסדר-שלום, שיחזיר את ישראל לגבולותיה הי קודמים ("עם שינויים בלתי-מהותיים"), לפי נוסח תוכנית-דנו'רס, שנשארה בסיום המדיניות האמריקאית). הגוף יחזור לסוריה, סיני למצריים. הגדה המערבית ורצועת-עזה יחפכו מדינה פלסטינית, אשר בה תשלוט ממשלה פרו-אמריקאית — בהנהגת ממשלה פרו-סורית.

באופן מעשי, תהיה ישראל מוקפת על-ידי שתי מדינות ערביות, שתפעלנה בבית-הדוקה: סוריה-ירבתי מראש-הניקרה עד אילת, ומצריים מאילת עד רפיח. במיגור המזרחי יוכלו הכוחות הערביים להתרכז במהירות, בהנהגת דמשק, כל אימת שזו תרצה בכך.

אם פיתרון כזה יהיה כפוי על הפלסטינים, באמצעות סוכנים סוריים, לא תבוא השאיפה הפלסטינית לעצמאות על סיפוקה. המאבק הפלסטיני נגד קיום ישראל עלול להימשך, באמצעים אחרים, ואולי יותר מסוכנים.

במילים אחרות: ישראל תשלם את מזוא המחירי הדרוש להשגת השלום — אולם לא יהיה זה שלום בין ישראל והערבים, אלא שלום בין ארצות-הברית והערבים, שבו לא תהיה השלמה ערבית אמיתית עם מדינת-ישראל.

מה דעתה של ירושלים על כל אלה? אם לדון עלי פי ידיעה שפורסמה בהארץ, חיה ירושלים בגן-עדן של שוטים, ואינה מבינה כלל את חוקי המישחק.

אך ייתכן כי כמה אישים בירושלים מכינים את ההתפתחות, ומקדמו אותה בכרכה. אחרי שנאששו מיכולתה של ישראל לנקוט מדיניות של שלום עצמאות, עדיפי צרכיה ויוזמותיה — יכול להיות שפיתרון אמריקאי כפוי כזה, שבו תשלם ישראל את המכסימום עבור המינימום, נראה להם כפיתרון הסביר היחיד הכא בחשבון.

השאלות הן: האם מסוגלת סוריה להגשים חלום זה למעשה, אחרי הכישלון הצבאי הראשון שלה מול אש"ף? האם מוכנה מצריים להסכים לכך? האם היח" סים הפנים-ערביים מאפשרים זאת?

יש, כמובן, אפשרות שנייה: שהאמריקאים יציעו ליאסר עראפאת עיסקה, שתמריץ אותו ללכת בעקבות סאדאת ואסד, ולעבור מן הי מחנה הסובייטי למחנה האמריקאי.

עיסקה כזאת אפשרית בהחלט, אם יבטיחו האמריקאים ליאסר עראפאת מדינה פלסטינית בהנהגת אש"ף, ואם עראפאת יבטיח שמדינה זו תהיה פרו-אמריקאית ובלתי-רדיקאלית.

במיקרה כזה ייתכן כי האמריקאים (בעזרת הסעודים וסאדאת) יתווכו בין אש"ף וסוריה, יביאו להסדר ביניהם, שיסדיר את הקשרים בין המדינה הפלסטינית ובין סוריה וירדן.

איש ריאליסטי כמו עראפאת בוודאי לא יתנגד לכך. המיכאש שלמה קיסנינג'ר השבועי די-אש"ף, כמיכאש כדי להודות לו על שיתוף-הפעולה כפינוי אזרחים אמריקאיים מלבנון, היה לפחות צעד סימלי — קטן אך משמעותי מאד — בכיוון זה.

גם הסובייטים מריחים את הסכנה. לפתע, באופן בהול, אחרי שהייה של שנים רבות, הוענק לפתע מעמד די-לומטי למשרד של אש"ף במוסקבה, בטכס מרשים. היתה זו לא רק טקטית-לחי לסוריה, אלא גם ניסיון נואש להדק את היחסים בין מוסקבה ואש"ף, ולמנוע עיסקה אמריקאית-אש"ף.

המשמעות לגבי ישראל

אם אכן תתגשם כל התוכנית הזאת, תשתלט ארצות-הברית על המרחב הערבי, וירושלם תהליך מדיני היסטורי להחיקת רגלי ברית-המועצות מן המרחב. שאליו חדרו בשנת 1955 ביגלל סימטמו של שריהחץ האמריקאי

(קאריקטורה של מולדין)

הפלישה

ברור שמבחינת הסורים והאמריקאים, הפיתרון הרצוי הוא השמדת אש"ף.

קיום גוף פלסטיני עצמאי, המורד באפוטרופסות של כל מדינות-ערב בכלל, ושל סוריה בפרט, היא להם לרועץ. מטרותיה היא לחסל את האירגון הפלסטיני המרכזי, פתח, הדוגל בעצמאות, ולחסל את האירגונים הקשורים במדינות ערביות אחרות. במיקרה זה יישאר אש"ף כשלט. שמאחריו תפעל קבוצה של סוכנים סוריים, מפקדי אל-צאעיקה הפרו-סורית וגדודי צבא-השיחרור המסופ-חיים לצבא הסורי.

כאשר תקום אז מדינה פלסטינית, זו תהיה הנהגתה, והמדינה כולה לא תהיה אלא מעין מחוז אוטונומי סורי.